

Біологічні системи землеробства

Тема 21. Нормативні вимоги до конверсійного періоду.

На протязі конверсійного періоду необхідно дотримуватись відповідних умов:

1. слід подбати про підвищені надходження відмерлих органічних решток за рахунок використання нетоварної частини врожаю та сидератів;
2. зменшувати дози мінеральних добрив, змінити співвідношення в них між азотом, фосфором і калієм на користь азотних добрив;
3. збільшити частку багаторічних трав в структурі посівних площ;
4. за допомогою пошарового обробітку ґрунту важкими культиваторами або культиваторами-плоскорізами поле звільнити від коренепаросткових багаторічних бур'янів і пирію;
5. напівпаровим обробітком у вільний від основної культури час посівний шар ґрунту звільнити від потенційного запасу насіння малорічних бур'янів;
6. внесенням органічних добрив, зокрема й пожнивних решток, відновити в ґрунті зниклі асоціації мікроорганізмів, які забезпечать оптимальний поживний режим ґрунту;
7. посівом багаторічних бобових трав (еспарцету, люцерни, буркуну), а також сидеральних культур (ріпаку, олійної редьки, білої гірчиці) і мінімальним обробітком ґрунту на 4-5 см після них, забезпечити вертикальну аерацію ґрунту, що покращить водний режим, попередить інтенсивний стік і підвищить несучу спроможність ґрунту;
8. шляхом частішого шарування (через 18-20 днів) перервати трофічний зв'язок у ґрунті шкідників і хвороб, що значно зменшить їх шкодочинність;
9. упродовж 3-4 років розрівнювання роз'ємних борозен і звальних гребенів, які були зроблені під час оранки, зробити поля рівними, що дозволить проводити обробіток ґрунту на глибину 4-5 см.

Сільськогосподарські культури, зібрані протягом конверсійного періоду не можна продавати як органічні. Якщо існує загроза забруднення органічного поля землями, що з ним межують, необхідно забезпечити наявність природного бар'єру або буферної смуги (зони). Буферні смуги повинні бути мінімум 7,5 м в ширину. Природні насадження дерев є ефективним бар'єром, якого достатньо для захисту полів.

У випадку, якщо лише частина господарства переходить до системи органічного агровиробництва, необхідно:

1. природним чи штучним шляхом відокремити дану територію від решти господарства, де можуть використовуватися хімічні речовини, чітко визначити це на плані господарства;
2. дана частина господарства має перевірятися як господарство, що займається виробництвом органічної продукції;
3. частина господарства, де здійснюється виробництво традиційної сільськогосподарської продукції, має перевірятися на предмет ведення паралельного вирощування продукції;
4. для частини господарства, у якій здійснюється органічне виробництво, має бути організоване ведення окремого бухгалтерського обліку;
5. виробництво має здійснюватися у зоні, призначеній для відповідної діяльності, де наявні земельні ділянки, пасовища, загоны на відкритому повітрі, приміщення для худоби, а також де існують відповідні умови зберігання врожаю, насіння культур, продуктів тваринництва, сировини;
6. у випадку, якщо одне й те ж саме обладнання використовується господарствами, одне з яких веде органічний спосіб виробництва, а інше - традиційний, обладнання необхідно ретельно очищати перед його застосуванням при виробництві органічної продукції;
7. продукцію, яка вирощується на землях господарства, призначених для органічного виробництва, слід чітко відрізнити (за типом, виглядом, кольором тощо) від продукції, яка виробляється на решті території даного господарства.

Перехід звичайного землеробства на біологічне потребує також створення мережі консультантів, фахівців служби дорадництва із

землеробства і тваринництва для формування певного рівня знань і практичних навичок у господаря й фахівця.

Якщо господарство взяло курс на органічне виробництво, слід продумати не тільки детальний план переходу, але й відповідний бізнес-план цієї діяльності для забезпечення економічного успіху. Розробка бізнес-плану для переходу до органічного виробництва та розробка шляхів створення відповідного бізнесу є початковим етапом для подання заявки на реєстрацію органічного виробництва. Допомогу агровиробникам щодо розробки бізнес-плану можуть надати відповідні консультаційні служби, відокремлені від уповноважених органів сертифікації. За допомогою в Україні можна звернутися до таких організацій, як ВГО “Асоціація агроекологів України”, ГО “Навчально-координаційний центр сільськогосподарських дорадчих служб” і т.п.

По закінченню конверсійного періоду згідно з вимогами BIO SUISSE (Асоціація швейцарських виробників органічної продукції) необхідно, щоб :

- підприємство, що виробляє органічну продукцію повинно мати 7% екологічної площі від усієї закріпленої (луки, пасовища, струмки, лісосмуги, землі під паром, кущі, природні кар'єри, водойми, польові дороги тощо). Мінімум 17 місяців ґрунт повинен бути під різнотрав'я ним зеленим покривом;

- в сівозміні повинно бути не менше 20% площ, засіяних культурами, що відтворюють природну структуру ґрунту (бобові травосуміші, люцерна, сидерати);
- сівозміна повинна містити 60-65% зернових, пшениці близько **50%**;
- внесення міді обмежено до 4 кг/га (масова частка), у плодівництві - до 1,5 кг/га, в садівництві - до 2 кг/га.
- забороняється застосування речовин хімічного походження;
- використовувати протруєне насіння заборонено;
- розсада повинна бути вирощена з насіння, що має органічне походження;
- у тваринництві забороняється використовувати кормові добавки хімічного походження;
- випасання на луках та моціон жуйних тварин повинен здійснюватись

мінімум 90 днів на рік з частотою один раз на тиждень;

- приміщення для утримання тварин повинні бути забезпечені окремими годівницями;
- у процесі годівлі допускається не більше 20% звичайного корму від річної норми споживання;
- в раціоні не повинно бути ніяких хімічних домішок;
- забороняється використовувати хімічні препарати для щеплень і ліків для тварин.